

R O Z S U D O K

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Deáka a členov senátu JUDr. Oľgy Trnkovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v právnej veci navrhovateľky **Ing. P. T.** bývajúcej v B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r.o. , so sídlom v Bratislave , Zámocká 5, v mene a na účet ktorej koná advokát JUDr. Michal Mandzák, proti odporkyňi **SPOLOČNOSTI 7 PLUS, s. r. o.**, so sídlom v Bratislave , Panónska cesta 9, zastúpenej JUDr. Rudolfom Adamčíkom, advokátom v Bratislave, Liptovská 2/A, **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7 C 315/2007, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. júna 2011 sp. zn. 5 Co 268/2009, takto

r o z h o d o l:

Dovolanie **z a m i e t a.**

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania 155, 20 € na účet Advokátskej kancelárie Mandzák a spol. , s. r. o. vedený v UniCredit Bank Slovakia , a. s. Bratislava , č. ú. 1311701001/1111 do troch dní.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Bratislava V rozsudkom zo 7. mája 2009 č. k. 7 C 315/2007 – 142 návrh na ochranu osobnosti a zaplataenie nemajetkovej ujmy (165 969, 65 €) zamietol

a navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporkyni náhradu trov konania vo výške 7 439,49 € na účet právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Dospel k záveru, že výrokmi uvedenými v článku uverejnenom v denníku Plus JEDEN DEŇ dňa 27. augusta 2007 (ročník 2, číslo 198) s titulkom „Na snem bez podprsienky“ a s podtitulkom „T. dcéra, ktorá randí so šéfom Sociálnej poisťovne , na bontón kašle“ a s titulkom na prvej strane „T. dcéra sa nekašle : Pikantné, na snem prišla bez podprsienky“ , ako aj zverejnením fotografií na strane 2. a na úvodnej strane prislúchajúcich k článku nebolo porušené právo na ochranu osobnosti navrhovateľky v zmysle citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka. Uviedol, že je treba robiť rozdiel medzi kritikou a neoprávneným zásahom z hľadiska pravdivosti, vernosti, objektívnosti a sledovaného cieľa , keď zákonná ochrana je daná len nepravdivým a pravdu skresľujúcim prejavom. V konaní nebolo preukázané, že by odporkyňa zasiahla do práv navrhovateľky šírením nepravdivých údajov. Navrhovateľka sa totiž zúčastnila trenčianskeho snemu strany SMER spolu s matkou – ministerkou práce a sociálnych vecí SR V. T. a delegátkou snemu Z. K. . Za právne irelevantnú vyhodnotil súd skutočnosť, či sa navrhovateľka (ne) zúčastnila snemu ako delegátka, ale za podstatnú tú , či sa zúčastnila snemu v oblečení, ktoré autor predmetného článku považoval za nevhodné a provokujúce. Túto kritiku vyjadril hodnotiacimi výrokmi : „T. dcéra sa nekašle: pikantné – na snem prišla bez podprsienky....z obliekania si ťažkú hlavu nerobí“. Vzhľadom na to, že navrhovateľka sprevádzala svoju matku - verejnú činiteľku - musela si byť vedomá toho, že vzbudí záujem médií . Preto kritika oblečenia navrhovateľky uvedená v predmetnom článku nebola spôsobilá zasiahnuť do jej práva na ochranu osobnosti. K zverejneniu fotografií v predmetnom článku došlo podľa názoru súdu v súlade so spravodajskou licenciou (§ 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Aj skutočnosť, že navrhovateľka randí s Ing. B., bola v konaní preukázaná . V predmetnom článku sa pritom konštatuje len to, že sa stretávajú, nie že by medzi nimi bol bližší vzťah – milenecký, či erotický. Preto ani výrok uvedený v článku „T dcéra. , ktorá randí so šéfom Sociálnej poisťovne“ nebol spôsobilý zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľky. Neboli splnené ani zákonné predpoklady vzniku nároku navrhovateľky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 149 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie navrhovateľky rozsudkom zo 7. júna 2011 sp. zn. 5 Co 268/2009 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a rozhodol , že zverejnením článku uverejnenom v denníku Plus JEDEN DEŇ dňa 27. augusta 2007 (ročník 2, číslo 198)

s titulkom „Na snem bez podprsenky“ a s podtitulkom „T dcéra., ktorá randí so šéfom Sociálnej poisťovne, na bontón kašle“ a s titulkom na prvej strane „T.dcéra sa nekašle: pikantné, na snem prišla bez podprsenky“ a zverejnením fotografií na strane 2 a na úvodnej strane tohto denníka prislúchajúcich k tomuto článku došlo k neoprávnenému zásahu do práva navrhovateľky na ochranu osobnosti. Odporkyni uložil povinnosť v najbližšom čísle celoslovenského vydania denníka Plus JEDEN DEŇ pripravovanom po právoplatnosti tohto rozsudku uverejniť na prvej strane tohto denníka ospravedlnenie navrhovateľke v nasledovnom znení : „OSPRAVEDLNENIE Ing. P. T. : V celoslovenskom vydaní denníka Plus JEDEN DEŇ zo dňa 27. augusta 2007 sme uverejnili článok s titulkom „Na snem bez podprsenky a s podtitulkom „T.dcéra , ktorá randí so šéfom Sociálnej poisťovne, na bontón kašle“ a s titulkom na prvej strane „T dcéra. sa nekašle: pikantné, na snem prišla bez podprsenky“. V uvedenom článku sme uviedli, že Ing. P. T. „randí“ s I. B. a na trenčiansky snem strany Smer - SD prišla ako delegátka bez podprsenky. Zverejnením tohto článku sme vážnym spôsobom zasiahli do ochrany osobnosti Ing. P. T., a preto sa za uverejnenie tohto článku Ing. P. T. verejne ospravedlňujeme. Nadpis ospravedlnenia „OSPRAVEDLNENIE Ing. P. T.“ uložil odporkyni uverejniť rovnakým písmom a rovnakou veľkosťou písma ako bol uverejnený titulok článku „ Na snem prišla bez podprsenky“, uverejnený v denníku Plus JEDEN DEŇ dňa 27. augusta 2007 (ročník 2, číslo 198), s. 2. Odporkyni uložil povinnosť v najbližšom čísle celoslovenského denníka Plus JEDEN DEŇ pripravovanom po právoplatnosti tohto rozsudku uverejniť na prvej strane tohto denníka ospravedlnenie navrhovateľke v nasledovnom znení : „OSPRAVEDLNENIE Ing. P. T. : V celoslovenskom vydaní denníka Plus JEDEN DEŇ zo dňa 27. augusta 2007 sme uverejnili článok s titulkom „Na snem prišla bez podprsenky“ a s podtitulkom „T.dcéra, ktorá randí so šéfom Sociálnej poisťovne , na bontón kašle“ a s titulkom na úvodnej strane „T. dcéra sa nekašle: pikantné, na snem prišla bez podprsenky“, a ako súčasť tohto článku boli zverejnené fotografie Ing. P. T., a to na strane 2 i na úvodnej strane . Zverejnením týchto fotografií sme zasiahli do ochrany osobnosti Ing. P. T. , a preto sa za jej zverejnenie Ing. P. T. verejne ospravedlňujeme. Nadpis tohto ospravedlnenia uložil odporkyni uverejniť rovnakým typom písma a rovnakou veľkosťou písma ako bol uverejnený titulok článku „Na snem prišla bez podprsenky“, uverejnený v denníku Plus JEDEN DEŇ dňa 27. augusta 2007 (ročník 2, číslo 198), s. 2. Odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 300 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov prvostupňového

a odvolacieho konania. Po prejednaní vecí v rozsahu a z dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p .) na odvolacom pojednávaní dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné. V odôvodnení konštatoval, že za uverejnením predmetného článku a zverejnením fotografií k nemu prislúchajúcich je treba vidieť úmysel vykresliť navrhovateľku ako ženu ľahších mravov . Trenčiansky snem strany SMER – SD sa totiž konal dávno pred uverejnením článku (a odporkyňa musela dávno disponovať fotografiami) , avšak túto informáciu odporkyňa prináša načasovane ako súčasť série článkov smerujúcich proti navrhovateľke a preto týmto konaním odporkyne došlo k neoprávnenému zásahu do práva navrhovateľky na ochranu osobnosti. V tomto kontexte sa potom treba pozerat' aj na široký pojem „randenie“, ktorý smeruje a podporuje uvedený úmysel. Tieto skutočnosti treba vidieť aj v kontexte uverejnených článkov a úmysel odporkyne potvrdzujú – článok Týždenník Plus 7 dní zo dňa 17. augusta 2007, číslo 31 s titulom na 1 strane : „Ale, pani ministerka! Prečo šéf Sociálnej poisťovne odchádzal v noci z domu pani T.?,“ článok v denníku Plus JEDEN DEŇ zo dňa 16. augusta 2007 ročník 2, číslo 189 s titulom na úvodnej strane : „T. a šéf Sociálnej poisťovne milenci?“, článok v denníku Pravda zo dňa 16. augusta 2007 s titulkom : „Prilepší dcérinmu priateľovi?“ ako aj v článku uverejnenom na internetovej stránke www.bleskovky.sk zo dňa 17. augusta 2007 s titulkom „B. a T. dcéra - ďalší klientelismus Smeru. Takýto úmysel odporkyne potvrdzuje aj výpoveď svedka M. S. , ktorý ako motív napísania článku uviedol skutočnosť, že navrhovateľka sa stala osobou verejného záujmu v súvislosti s Ing. I. B. a použitú fotografiu našiel v archíve. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že pracovný snem strany Smer – SD sa konal dňa 30. septembra 2006 a článok s fotografiou bol uverejnený až 27. augusta 2007. Teda celkovým úmyslom odporkyne bolo negatívne vykreslenie navrhovateľky. Článok obsahoval aj nepravdivé fakty - označenie navrhovateľky ako delegátky snemu , keď z vyhlásenia strany Smer – SD je zrejmé, že sa snemu ako delegátka nezúčastnila. Nestotožnil sa s tvrdením prvostupňového súdu , že fotografie boli zverejnené v rámci zákonnej licencie, t. j. v rámci informovania verejnosti. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal z okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti navrhovateľky došlo a prihliadol na popularitu, náklad a sledovanosť denníka a riadiacu funkciu navrhovateľky. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu (v jeho zmeňujúcej vyhovujúcej časti) podala dovolanie odporkyňa. Navrhla, aby ho dovolací súd zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O. s. p. Namietala, že záver odvolacieho súdu , podľa ktorého jej úmyslom bolo vykresliť navrhovateľku ako ženu ľahších mravov , nemá oporu vo vykonanom dokazovaní . Z dokazovania podľa nej vyplýva len to, že autori predmetného článku zisťovali z fotografií matky navrhovateľky, či ju niekde sprevádza jej dcéra, ktorú spoznali pri nočnom rozhovore , rande s Ing. I. B.. Tak našli v archíve fotografiu matky navrhovateľky prichádzajúcu na snem a vedľa nej nevhodne oblečenú jej dcéru. Nebol preukázaný žiadny úmysel utajovať fotografiu navrhovateľky na čas, keď bude zverejnenie fotografie súčasťou nejakej série článkov o navrhovateľke. Z kritiky nevhodnosti oblečenia nemožno v žiadnom prípade vyvodit' snahu vykresliť navrhovateľku ako ženu ľahších mravov. Podľa jej názoru ani z uverejnenia ostatných článkov (uvedených odvolacím súdom) nebol preukázaný úmysel vykresliť navrhovateľku ako ženu ľahších mravov. Namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) . V tejto súvislosti uviedla, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie je zrejmé, na základe čoho dospel k záveru, podľa ktorého tvrdenie , že sa navrhovateľka zúčastnila snemu ako delegátka , bolo spôsobilé privodiť jej ujmu na jej osobnostných právach (za tento nepravdivý výrok navrhovateľka určenie neoprávnenosti zásahu ani nežiadala). Odvolací súd tiež opomenul právne vyhodnotiť konfrontáciu osobnostných práv navrhovateľky s právom vydavateľa periodickej tlače na verejné vyslovenie názoru, kritiky správania sa osoby verejného záujmu. V jeho rozsudku absentuje riadne zdôvodnenie vzniku nároku na nemajetkovú ujmu , predovšetkým v čom táto ujma spočívala , akú mieru dosiahla , prečo nepostačuje poskytnutie primeraného zadosťučinenia (subsidiárna funkcia náhrady) a z čoho zistil kauzálny nexus medzi zverejnením článku (nie s ostatnými uvedenými článkami) a zistenou ujmu a ako dospel k určaniu jej výšky. Napokon namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu , v rozpore s ustanovením § 213 O. s. p. , lebo ak dospel z dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom k iným zisteniam , mal dokazovanie v primeranom rozsahu opakovať. Tiež, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nie je v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. , pretože neobsahuje analýzu skutkového stavu , nemožno z neho zistiť, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval , ako jednotlivé dôkazy vyhodnotil samostatne a v ich vzájomných súvislostiach z hľadiska ich významu pre podstatu veci , ich hodnovernosti a pravdivosti.

Navrhovateľka navrhla dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania. Mala za to, že skutkové zistenia, ktorých správnosť odporkyňa namieta, nie sú skutkovými zisteniami, ale právnym posúdením skutkových zistení, v čom je podstatný rozdiel. Odvolací súd totiž skutkové zistenia nezmenil, ale vychádzal zo skutkových zistení, ktoré vykonal súd prvého stupňa. Práve na základe týchto skutkových zistení odvolací súd uzavrel, že odporkyňa mala úmysel vykresliť ju ako ženu ľahších mravov. Tento záver nie je skutkovým záverom, ale jeho právnym posúdením. O tom, že odporkyni išlo o jej zlé vykreslenie svedčí aj to, že uviedla, že sa v nevhodnom oblečení mala zúčastniť snemu ako delegátka. Rozsudok odvolacieho súdu považovala za vecne správny a riadne odôvodnený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) proti rozsudku, ktorý možno napadnúť dovolaním (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O. s. p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale aj v dovolaní uplatnenými dôvodmi (§ 242 ods. 1 O. s. p.), obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na vyššie uvedenú zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdov, spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom alebo prípad rozhodovania vylúčeným

sudcom či nesprávne obsadeným súdom) . Existenciu žiadnej z uvedených väd dovolací súd nezistil .

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup v občianskom súdnom konaní .

Z obsahu dovolania odporkyne vyplýva, že namieta porušenie § 213 O. s. p. odvolacím súdom , ktorý zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa v (dovolaními) napadnutej časti , keď z vykonaného dokazovania v prvostupňovom konaní dospel k iným skutkovým zisteniam (a na ich základe aj k iným právnym záverom) tým, že dokazovanie v primeranom rozsahu nezopakoval.

Dovolací súd z obsahu spisu ale zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa nevyvodil odlišné skutkové zistenia. Pri svojom zmeňujúcom rozhodnutí (v dovolaními napadnutej časti) vychádzal zo skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom , na základe vykonaného dokazovania , z ktorého však vyvodil iné právne závery, ako súd prvého stupňa. Teda zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa z dôvodu, že zo správne zisteného skutkového stavu vyvodil nesprávne právne závery.

V preskúmvanej veci bolo z hľadiska skutkového stavu zistené , že odporkyňa ako vydavateľ denníka Plus JEDEN DEŇ uverejnila dňa 27. augusta 2007 v tomto denníku , ročník 2, číslo 198, článok na strane 2 s titulkom „ Na snem bez podprsenky“ a podtitulkom „T. dcéra , ktorá randí so šéfom Sociálnej poisťovne, na bontón kaše“, a s titulkom na prvej strane s názvom „T. dcéra sa nekaše: Pikantné Na snem bez podprsenky“, ktorého autorom je M. S. . V uvedenom článku (ako aj na titulnej strane denníka) , ktorý tematicky nadväzoval na sériu článkov (konkretizovaných v návrhu navrhovateľky) uverejnených v týždenníku „Plus 7 dní“ , bola zverejnená aj fotografia navrhovateľky so sprievodným textom „TRENČIANSKY SNEM: P. (vpravo) sa na ňom objavila bez podprsenky“ . Snem (strany SMER – SD) sa pritom konal dňa 30. septembra 2006 a predmetný článok s fotografiou , zachytávajúcou navrhovateľku v priesvitnej blúzke bez podprsenky , bol uverejnený (ako vyplýva zhora) v denníku až 27. augusta 2007. Z toho vyplýva, že trenčiansky snem strany SMER – SD sa konal dávno (takmer rok) pred uverejnením predmetného článku s fotografiou navrhovateľky , vybranej na tento účel z archívu

a použitej bez jej súhlasu. Navrhovateľka nebola delegátkou snemu a nebol preukázaný jej dôverný vzťah („randenie“) s Ing. I. B..

Súd prvého stupňa z takto zisteného skutkového stavu vyvodil právny záver, podľa ktorého kritika oblečenia navrhovateľky uvedená v článku a vyjadrená hodnotiacimi úsudkami je oprávnená a nie je neprimeraná, a preto nie je spôsobilá zasiahnuť do práva navrhovateľky na ochranu jej osobnosti. Do práva na ochranu osobnosti navrhovateľky nebol spôsobilý zasiahnuť ani výrok týkajúci sa jej randenia so šéfom Sociálnej poisťovne a pokiaľ ide o fotografie, tie boli zverejnené v súlade so spravodajskou licenciou. Vychádzajúc z tohto právneho záveru nepovažoval za dôvodný ani nárok uplatnený navrhovateľkou titulom nemajetkovej ujmy (vo výške 165 969, 59 €). V porovnaní s ním odvolací súd dospel k právnemu záveru o existencii neoprávneného zásahu a jeho objektívnej spôsobilosti narušiť, prípadne ohroziť práva navrhovateľky chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka (práva na česť a podobizeň) uverejneným článkom a fotografiami v rozpore s § 12 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Dospel tiež k záveru o splnení podmienok pre priznanie aj nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Odporkyňa v dovolaní namietala, že právne posúdenie veci odvolacím súdom je nesprávne (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolací súd v preskúmvanej veci dospel k záveru, že odvolací súd, vychádzajúci zo správne zisteného skutkového stavu prvostupňovým súdom, svoje rozhodnutie založil na správnej interpretácii ustanovení o ochrane osobnosti (§ 11 až 13 Občianskeho zákonníka).

Fyzická osoba má podľa § 11 Občianskeho zákonníka právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, či občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa

upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadost'učinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka . Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa tohto ustanovenia najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo je vážnosť v spoločnosti , má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) . Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti , za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka) .

Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je, že došlo k neoprávnenému zásahu , a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach . Tieto náležitosti musia byť súčasne splnené, aby vznikol právny vzťah , obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom . Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia, je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom , ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov, alebo poskytnúť primerané zadost'učinenie, je vždy tá fyzická alebo právnická osoba , ktorá sa dopustila určitého konania, neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv.

V danej veci je dovolateľka vydavateľom denníka Plus JEDEN DEŇ , v ktorom bol predmetný článok uverejnený. Ide teda o „nositeľa“ slobody prejavu a poskytovateľa informácií , na ktorého sa vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám (rozsudok ESĽP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. apríla 1995, sťažnosť č. 1 594/90, Bladet Tromso a Stensaas v. Nórsko z 20. mája 1999, sťažnosť č. 21 980/93), ktorá však nie je absolútna , má svoje hranice a vychádzajúc z konkrétnych okolností danej veci jej mieru treba zohľadniť vo vzťahu k právam na ochranu osobnosti navrhovateľky. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) už judikoval, že všetky základné práva a slobody , sa chránia len v takej miere a rozsahu, dokiaľ uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (pozri IV. 256/07). Právo a slobody jedného sú teda obsahovo obmedzené právami iných , či už tieto práva vyplývajú ako ústavne zaručené z ústavného poriadku alebo z iných zákonov chrániacich celospoločenské záujmy, či hodnoty.

Sloboda prejavu a právo na informácie sú síce zaručené a každý má právo vyjadrovať svoje názory spôsobom vyplývajúci z čl. 26 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v niektorých prípadoch však musí sloboda prejavu ustúpiť. K obmedzeniu slobody prejavu a práva vyhľadávať a šíriť informácie možno nielen z dôvodov explicitne uvedených v čl. 26 ods. 4 ústavy, ale dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť tiež aj „ochrana práva a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré chránia fyzické osoby pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných osôb, vrátane navrhovateľky (pozri IV. ÚS 107/2010).

K zásahom do osobnostných práv môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneuctujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takému porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti konkrétnych výrokov v prvom rade odlíšiť, či sa jedná o skutkové tvrdenia alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia. Skutkové tvrdenia sa opierajú o fakty, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Aj z rozhodnutí EŠLP vyplýva, že hoci nie je možné preukazovať pravdivosť názoru, resp. hodnotiaceho úsudku, aj názor, či hodnotiaci úsudok môže byť excesom a nemusí byť v súlade so slobodou prejavu – a to najmä vtedy, keď hodnotiaci úsudok nemá žiadny faktický (skutkový) základ, od ktorého by sa odvíjal. V rozhodnutiach *De Haes und Gijssels v. Belgicko* a *Feldek v. Slovenská republika* uviedol, že „tam, kde tvrdenie je hodnotiacim úsudkom, môže primeranosť zásahu závisieť od toho, či existuje dostatočný skutkový základ pre napadnuté tvrdenie, pretože dokonca aj hodnotiaci úsudok bez akéhokoľvek skutkového základu, ktorý by ho podporoval, môže byť „neprimeraný“. Vyslovenie hodnotiaceho úsudku požíva ochranu v rámci zaručenej slobody prejavu, ako vyplýva zhora, len keď prejavovaný hodnotiaci úsudok vychádza z dostatočného faktického základu a nevybočuje tak z medzí v demokratickej spoločnosti všeobecne uznávaných pravidiel slušnosti.

Podľa názoru dovolacieho súdu navrhovateľku v čase zverejnenia predmetného článku nebolo možné považovať za osobu verejne známu, ako tvrdila odporkyňa, i keď v dôsledku blízkeho vzťahu s osobou verejne známu (matka navrhovateľky pôsobí vo verejnom živote) nepatrila ani do kategórie „bežný občan“ , preto miera posudzovania skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov musela byť vo vzťahu k realizácii slobody prejavu odporkyne podstatne prísnejšia. Je to dané skutočnosťou, že osoba verejne známa (na rozdiel od „bežného občana“) musí počítať s tým, že bude pod drobnohľadom verejnosti , ktorá sa zaujíma nielen o jej profesionálny, ale aj súkromný život. A rozhodnutie o tom, aké mala navrhovateľka v uvedenom smere postavenie, je rozhodnutím súdu o právnej otázke (nie skutkovým zistením).

Predmetný článok sa nepochybne týkal navrhovateľky, ktorá bola v ňom označená plným menom, pričom tvrdenie , že na akcii (sneme)sa zúčastnila ako delegátka nebolo pravdivé. Podstatným bolo, že článok svojím obsahom vytváral jednak obraz o jej súkromí , resp. o jej vzťahu so (ženatým) šéfom Sociálnej poisťovne I. B. - „ktorá randí so šéfom Sociálnej poisťovne“ a hodnotil (kritizoval) „nevhodné“ oblečenie navrhovateľky konštatovaním , že „na oficiálne stráncke podujatie pokojne prišla bez spodnej bielizne“ , čoho dôkazom mala byť pripojená fotografia s detailným záberom jej intímnych partií. Preto dovolací súd považuje za správny záver odvolacieho súdu, že uvedený článok s fotografiami bol objektívne spôsobilý svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do osobnostných práv navrhovateľky chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, konkrétne práva na česť a podobizeň a imanentne práva na súkromie. Aj podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol článok v kontexte s už uverejnenými článkami , na ktoré odvolací súd poukázal , písaný jednoznačne v ironickom duchu s cieľom (úmyslom) vykresliť obraz navrhovateľky u verejnosti (čitateľov) v nepriaznivom svetle, podčiarknutý zverejnením fotografií , bez súhlasu navrhovateľky, so sprievodným textom , ale bez relevantného vecného základu . Autor článku totiž vyjadril svoje hodnotiace výroky – kritiku oblečenia navrhovateľky v súvislosti s tvrdenými , ale nepravdivými skutkovými okolnosťami týkajúcimi sa jej súkromného života.

Pokiaľ ide o zverejnené fotografie (na titulnej strane denníka a v samotnom v článku) treba uviesť, že písomnosti osobnej povahy, podobizne , obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy sa môžu vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením (§ 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka) .

Privolenie nie je potrebné, ak sa použijú na úradné účely na základe zákona (12 ods. 2 Občianskeho zákonníka) alebo ak sa vyhotovia alebo použijú primeraným spôsobom aj na vedecké , umelecké účely a pre tlačové , filmové , rozhlasové a televízne spravodajstvo. Ani také použitie však nesmie byť v rozpore so záujmami fyzickej osoby (§ 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a je na pôvodcovi zásahu do práva na ochranu osobnosti , aby preukázal , že existoval konkrétny dôvod (okolnosť) , ktorý podľa právneho poriadku (uvedených zákonných ustanovení) neoprávnenosť zásahu vylučuje. Vo všetkých prípadoch tzv. zákonných licencií je ich prípustnosť odôvodnená v situácii , keď nad individuálnymi záujmami fyzickej osoby , do ktorých osobnostných práv je zasahované, prevláda závažnejší, významnejší a funkčne vyšší verejný záujem . Verejnému záujmu zodpovedajú veci (záležitosti) , ktoré sa budú týkať dôležitých otázok politického, spoločenského, kultúrneho života , ale aj súkromného , pokiaľ pôjde o osoby „verejne známe“ a je nepochybne poslaním tlače informácie o otázkach verejného záujmu šíriť a súčasne právom verejnosti takéto informácie prijímať. V danom prípade však zverejnené fotografie, dotvárajúce obsah sprievodného textu , vychádzajúceho z hore uvedených nepravdivých skutkových okolností , úplne vybočovali z hraníc spravodajského cieľa , nemali akúkoľvek verejnoprávnu rovinu (neprispeli k žiadnej záležitosti verejného záujmu) a neprípustne vypovedali (len) o súkromnej sfére navrhovateľky (do ktorej tak neoprávnene a hrubo zasiahli). Preto bol správny záver odvolacieho súdu, že fotografie neboli zverejnené v súlade s ustanovením § 12 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Treba ale poznamenať, že otázka úmyslu odporkyne pri opísanom zásahu (zverejnenie článku s fotografiami) nebola rozhodujúca, samotný opísaný zásah odporkyne bol neoprávneným zásahom do osobnostných práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka , konkrétne práva na česť a podobizeň a s tým imanentne spojeného práva na súkromie, ktorým bola navrhovateľke spôsobená závažná ujma, ako správne ustálil odvolací súd.

Správny je potom záver odvolacieho súdu, že zverejnením článku s fotografiami došlo k porušeniu práva navrhovateľky na ochranu jej osobnosti. Tak ústavný súd ako aj judikatúra EŠLP nepopiera právo novinára dopustiť sa určitej nepresnosti, avšak za súčasného rešpektovania zásady, že uverejnenie informácií v relevantnom čase zodpovedalo reálne existujúcim skutočnostiam, ktorá zásada z uvedených dôvodov odporkyňou dodržaná nebola (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 156/99). V danom prípade bolo jednoznačne potrebné uprednostniť právo na ochranu osobnosti navrhovateľky , lebo

uverejnením predmetného článku s fotografiami prekročilo periodikum ústavou mu garantovanú slobodu prejavu a neprípustným spôsobom zasiahol do (uvedených) osobnostných práv navrhovateľky. Podľa názoru dovolacieho súdu, ak by súd neuznal právo na ochranu osobnosti navrhovateľky, znamenalo by to, že jednému právu t. j. právu na informácie bez akýchkoľvek obmedzení a hraníc (ktoré sú však nutné a vyžadované aj so zreteľom na elementárnu slušnosť a kultúru v spoločenskom styku v európskom civilizačnom prostredí) by dal prednosť pred právom na ochranu osobnosti a súkromného života navrhovateľky, čo je neprípustné. Že malo byť vecou samotného vydavateľa (a to predovšetkým vecou jeho profesionality), aby pred zverejnením predmetného článku s fotografiami, dostatočne posúdil a zhodnotil, či ich zverejnením (ne) môže zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti navrhovateľky, netreba snáď ani osobitne pripomínať.

Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch t. j. materiálnej satisfakcie, ktorú si navrhovateľka tiež uplatnila, je vždy, samozrejme v závislosti na individuálnych okolnostiach konkrétnej veci, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru dovolacieho súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Odvolací súd dospel k správne právnomu záveru, že navrhovateľke neoprávneným zásahom do osobnostných práv chránených § 11 Občianskeho zákonníka, konkrétne práva na česť a podobizeň a s tým imanentne spojeným právom na súkromie, bola spôsobená závažná ujma, za ktorú jej patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka), lebo len morálne zadosťučinenie (pri opísanom zásahu) za postačujúce považovať nemožno. Existenciu závažnej ujmy spôsobenej navrhovateľke neoprávneným zásahom do jej osobnostných práv pritom odvolací súd aj správne objektívne vyhodnotil z hľadiska obsahu, intenzity a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Zohľadnil jednak skutočnosť, že sporný článok s fotografiami bol uverejnený v denníku, ktorý má celoslovenskú pôsobnosť a vysoký náklad, ale hlavne (uvedené) okolnosti, za ktorých sa tak stalo a napokon aj postavenie navrhovateľky. Podľa názoru dovolacieho súdu v žiadnom prípade nie je možné odvolacím súdom priznanú nemajetkovú ujmu v peniazoch (3 300 €) považovať za príliš vysokú a tak nezodpovedajúcu kritériám na

určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, otázku; či išlo aj o dostatočnú výšku, dovolaciemu súdu so zreteľom na vymedzený ohraničený rozsah prieskumu posudzovať neprislúcha.

Pokiaľ odporkyňa tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu nevyhovuje požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí z hľadiska princípov spravodlivého procesu, a to najmä pokiaľ ide o ich úplnosť, zrozumiteľnosť a presvedčivosť, dovolací súd dáva do pozornosti, že podľa uznesenia ústavného súdu z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03 nemusí všeobecný súd dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí pre záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivé súdne konanie. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na uznesenie ústavného súdu zo 16. marca 2005 sp. zn. II. ÚS 78/05, podľa ktorého súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa v odvolacom konaní preskúmava.

Preskúmaním veci dospel dovolací súd k záveru, že napadnutá časť rozhodnutia odvolacieho súdu vyššie uvedeným kritériám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí zodpovedá. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol dôvody, ktoré ho viedli k záveru, že uverejneným článkom a fotografiami došlo k neoprávnenému zásahu do uvedených osobnostných práv navrhovateľky a že jej týmto bola spôsobená značná ujma a sú splnené podmienky pre priznanie aj nemajetkovej ujmy v peniazoch a prečo predmetné fotografie neboli uverejnené v súlade s § 12 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru dovolacieho súdu závery odvolacieho súdu nie sú v danej veci zjavne neodôvodnené, nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a odôvodnenie dovolaním napadnutej časti rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia

(§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

So zreteľom na riadne odôvodnený správny právny záver odvolacieho súdu (v dovolaní napadnutej časti) dovolací súd dovolanie odporkyne (smerujúce proti správne mu rozsudku odvolacieho súdu) zamietol (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

V dovolacom konaní úspešnej navrhovateľke priznal Najvyšší súd Slovenskej republiky náhradu trov tohto konania proti odporkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243d ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Tieto pozostávajú z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby - vyjadrenie k dovolaniu zo 6.októbra 2011 (čl. 218 spisu) vo výške 118, 44 €, t. j. odmena 91, 29 € plus paušál 7, 41 € a plus 20 % DPH 19, 74 € a účasť na vyhlásení rozsudku 25. apríla 2013 vo výške 36, 76 € t. j. odmena 22,82 € plus paušál 7, 81 € a plus DPH 6, 13 € , teda spolu vo výške 155, 20 € (§ 1 ods. 3, 10 ods. 8 , § 14 ods. 1 písm. b/, ods. 5 písm. b/, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25 . apríla 2013

JUDr. Milan D e á k , v.r.

predseda senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta

